

Putin and the Questions of Global Governance; Ideas and Principles

Majid Rouhi Dehboneh¹

Assistant Professor. Department of Political Science, Rasht Branch,
Islamic Azad University

Mohammad Hussein Moradi Parsa

M.A. in Regional Studies, Department of Political Science, Rasht
Branch, Islamic Azad University

(Date received: 13 January 2021- Date approved: 13 February 2022)

Abstract

Introduction: The term global governance is a concept that refers to the management of international affairs and how to deal with conflicts and crises. Understanding dynamics of Western-Russian relations as the United States takes the lead of the former, given the changes it has undergone since 2014, requires global governance as a measure of research. This scale of analysis can provide an understanding of the circumstances at hand. Under Putin's presence in world government, Russia faces common structural and normative challenges. It has intended to adjust, revise or remove some of the precedence governing dynamics of international politics and relations at the global level. From the Kremlin's perspective, the global governance is but the dominance of the West and a Neo-liberal order with the Americans at the helm. Having mentioned that, Russians insist on a productive role of the United Nations in resolving conflicts, recognizing authority at the regional scale, classic interpretation of international relations in defining its norms, and finally, recognizing sovereignty through a Westphalian lens. The Russians have also announced that they will update both the rules governing financial and monetary regimes and the UN Security Council, which legitimizes the use of force in times of need.

Research Questions: The main question of this research is to find an answer to the views, ideas, and principles of Russia in the Putin era towards world government and how can it be explained?

---

¹ E-mail: majidroohi@iaurasht.ac.ir (Corresponding author)

Research Hypotheses: Russia's view of world governance is parallel to a hegemonic goal and in essence, equates with the Neo-Liberal-American order. Ideas including an excessive role of the United Nations in resolving conflicts, reinforcing the classic international law, deescalating global governance to a regional level, setting the official and unofficial regulations in financial and monetary affairs worldwide, conceptualizing sovereignty according to that of Westphalia, the role of regional organizations as security providers, the UN Security Council's exclusive right to use force could be one of the most important issues for Russia, which is worth theorizing. These issues can be explained in terms of value, normative, institutional, economic, and security.

Research Methodology: This research is based on a case study. This approach can be included in the historical analysis of a phenomenon, conducting quantitative and qualitative research on it, procedures, conducting research on sample characteristics, and studying the phenomenon/sample. Moreover, this approach follows the causal dynamics of events/examples/phenomena at its core. To gain a deeper understanding of normative issues in world affairs and to compare them with the Russian perspective, the described method was used, which also enables us to identify reasons, motives, and procedures why Russia in some cases acts following the norms of the world sovereignty and attacks against others.

Theoretical Framework: Academic discussions on world affairs began with the ideas of American political scientist James Rosenau. In his work, he argues that in the post-international world, actors are confronted with multiple spheres of power in which the dynamics imposed by international politics and its changes can be interpreted by global governance as a framework. Rosenau explicitly states that the distribution of power and the structures of the international organization are what govern the world over time. In most of the definitions regarding global governance, it is described as a mechanism for resolving conflicts. Weiss and Wilkinson define it as a combination of ideas, values, norms, precedence, and organizations, official and unofficial, which assist all actors, whether state actors, international organizations, or even civil society, to resolve issues that transcend borders. Global governance economics also covers environmental security, human rights, and civil society.

Results and Discussion: The study shows that Russian officials in recent years have denounced US law enforcement methods and criticized its unilateralism around the world and in Eurasia. It has also

been argued that regional sovereignty and world governance have long been a recognized norm of Westphalian international law and are now within United Nations principles. Theoretical concepts, especially governance in areas including security, institutions, norms, economy, and environment, are what has been produced in the Russian political lexicon:

1- Russia's perception of the structure of world government is based on realism, so it is based on the state. Putin himself believes that the United States cannot form a world government, so he tries to maintain a conservative, nationalist and authoritarian order. In addition to governments, international organizations also play a very important role in world governance with Putin focusing on the United Nations as the main regulator of international relations.

2- Russian officials believe that global governance has been facing challenges at a global scale. Thus, introducing governance responsibilities at the regional level helps address these challenges.

3- Russia's position on international law is Westphalian. Russia and China prefer (hard) rule or totalitarian rule to good government and protection of human rights.

4- Putin criticizes liberal democracy as the driving force behind the norms of international law, but his goal is to democratize international relations, thus pursuing a change in the process of world governance.

5- Regarding the role of the economy in global governance, Putin is adjusting and reconstructing. This position suggests revisionism of the monetary and financial systems. He pursues to change the architecture of international monetary and economic organizations.

6- In this perspective for global governance, the regional player plays a key role as a provider of security. In this regard, Russia uses the role of the UN Security Council in the use of force.

7- Russia's view of world government has few elements in common with the West. Differences are visible in certain places. This is because they are derived separately from two separate systems. Thus, Russia can be considered a norm-breaker and invalidator of the principles and rules governing Western international relations.

Keywords

Westphalian Sovereignty, Governance, Global Governance, Regional Governance, Economic Governance, Putin.

پوتین و پرسش از حکمرانی جهانی، ایده‌ها و اصول

مجید روحی دهینه*

استادیار، گروه علوم سیاسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت

محمدحسین مرادی پارسا

دانش‌آموخته کارشناسی ارشد، گروه علوم سیاسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۰/۲۴ - تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۱۱/۲۴)

چکیده

تمرکز این مقاله بر حکمرانی جهانی است؛ مفهومی که در بیشتر مواقع به معنای مدیریت امور جهانی، جگونگی و شیوه برخورد با مناقشه‌ها و بحران‌ها به کار می‌رود. فهم تغییراتی که در سیاست و روابط میان روسیه و غرب به رهبری ایالات متحده آمریکا به ویژه پس از سال ۲۰۱۴ رخ داده است، به ابزاری نیاز دارد که حکمرانی جهانی، به مثابه سطح تحلیل، می‌تواند به درک آن کمک کند. روسیه به رهبری پوتین ضمن چالش‌های هنجاری و ساختاری نسبت به حکمرانی جهانی، در پی اصلاح، بازنگری و حذف برخی از اصول و قواعد حاکم بر حکمرانی جهانی است. در این نوشتار با استفاده از روش پژوهش کیفی و به کمک نمونه پژوهی به دنبال پاسخ این پرسش هستیم که چشم‌انداز روسیه از حکمرانی جهانی چیست و چه ایده‌هایی در این زمینه مطرح کرده است؟ در پاسخ بیان می‌شود که چشم‌انداز روسیه از حکمرانی جهانی سلطه غرب و حاکمیت نظم نولیبرال به رهبری آمریکا است. مواردی چون تأکید بر نقش سازنده سازمان ملل در حل و فصل منازعه‌ها، واگذاری حکمرانی در سطح منطقه‌ای، اهمیت حقوق بین‌الملل سنتی در تعریف قواعد و قوانین بین‌المللی، نگاه وستفالیایی به حاکمیت، اصلاح قواعد و رویه‌های حاکم بر رژیم‌های پولی، مالی و اقتصادی و سرانجام نقش محوری شورای امنیت در توسل به زور را می‌توان از مهم‌ترین ایده‌ها و اصول روسیه از حکمرانی جهانی برشمرد. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که روسیه، معماری حکمرانی جهانی را در موضوع‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، امنیتی، نهادی و منطقه‌ای در پیش گرفته است.

واژگان اصلی

حاکمیت وستفالیایی، حکمرانی، حکمرانی جهانی، حکمرانی منطقه‌ای، حکمرانی اقتصادی، پوتین

مقدمه

تغییرها و تحولات در نظام بین‌الملل و چگونگی تبیین آن همواره یکی از دغدغه‌های اصلی نظریه‌پردازان، سیاست‌گذاران و تحلیلگران بوده است. از زمانی که جیمز روزنا، به‌عنوان یک متفکر برجسته روابط بین‌الملل، در دهه ۱۹۹۰ به‌شکل روشنی برای تبیین تغییرها و تحولات روابط بین‌الملل، مفهوم حکمرانی جهانی را به‌جای روابط بین‌الملل به‌کار برد و همچنین پس از آن، انتشار گزارش «کمیسیون حکمرانی جهانی» با عنوان «محلّه جهانی ما» در سال ۱۹۹۵، به حکمرانی جهانی به‌عنوان یک سطح تحلیل، برای فهم و تبیین تغییرها هنجاری و مادی در سیاست بین‌الملل و ارتباط مسائل و مشکلات با ساختارهای کنونی نظم و حکمرانی، بسیار توجه شده است. اگر حکمرانی را به معنای «رویه‌ها و روش‌هایی که در سطح جهانی یا منطقه‌ای برای مدیریت سیاسی، اقتصادی و اجتماعی به‌کار گرفته می‌شود» (Cox, 1997: xvi) تعریف کنیم، برای پاسخ به این پرسش‌ها که جهان چه تغییرهایی کرده و چگونه اداره شده است و باید اداره شود و چگونه می‌توان برای مسائل مشترک راه‌حل‌های مشترک ارائه داد (Wiess, 2014: 2000)، همچنین فهم و تبیین وضعیت کنونی سیاست بین‌الملل و به‌ویژه تقابل قدرت‌های بزرگ (روسیه، چین و آمریکا) می‌تواند به‌عنوان چارچوب تحلیلی و چارچوب موضوعی بسیار مفید باشد.

روسیه از نظر تاریخی همواره تلاش کرده است براساس بازی ژئوپلیتیک و اصل واقع‌گرایی قدرت، امور بین‌المللی و منطقه‌ای را مدیریت کند. اصول چندجانبه‌گرایی حداقل از زمان الکساندر اول در قرن نوزدهم، تاکنون یکی از اصول سیاست خارجی این کشور بوده است. سیاست خارجی روسیه بعد از جنگ سرد را به دوران مختلفی می‌توان تقسیم کرد، اما با آمدن پوتین در سال ۲۰۰۰ و از سال ۲۰۰۸ با جنگ گرجستان و به‌ویژه بحران اوکراین در سال ۲۰۱۴، سیاست خارجی و در پی آن رویکرد روسیه نسبت به حکمرانی جهانی، دستخوش تغییرها و تحولات جدی شده است.

پژوهش این نوشتار به کمک نمونه‌پژوهی به‌عنوان یکی از روش‌های رایج در روابط بین‌الملل صورت گرفته است که در بسیاری از موارد با روش مقایسه‌ای و کیفی یکسان انگاشته می‌شود. این روش را می‌توان، بررسی تاریخی یک رویداد، پژوهش کیفی کم‌نمونه، روندیابی، پژوهش درباره ویژگی‌های نمونه واحدی و پژوهش درباره پدیده، نمونه یا مصداق واحدی تعریف کرد. از سوی دیگر، این روش درباره روندیابی و سازوکارهای علی معلولی درباره یک پدیده، نمونه یا مصداق واحد است (Lamont, 2014: 237-260). در این نوشتار هدف، شناخت و فهم عمیق‌تر مقوله‌های هنجاری و مادی حاکم بر حکمرانی جهانی و در پی آن مقایسه بینش و دیدگاه روسیه نسبت به آن و همچنین شناخت علت‌ها، انگیزه‌ها و روندهایی است که چرا روسیه از برخی از اصول حکمرانی جهانی پیروی کرده است و چرا در

برخی زمینه‌ها و روندها مایل به پیروی نیست. روش انتخابی ما برای این نوشتار، نمونه‌پژوهی است. نمونه ما روسیه است. روسیه را به این دلیل انتخاب کردیم که در سال‌های اخیر با پوتین به دنبال جایگاهی شایسته در نظام بین‌الملل می‌گردد و نسبت به نظم جهانی و رویکرد آمریکا، نقدی جدی دارد.

این پرسش در اینجا مطرح می‌شود که چشم‌انداز، ایده‌ها و اصول روسیه در دوره پوتین نسبت به حکمرانی جهانی چیست و چگونه می‌توان آن را تبیین کرد؟ در پاسخ، این فرضیه مطرح می‌شود که چشم‌انداز روسیه نسبت به حکمرانی جهانی، مفهومی غربی و مبتنی بر هدف‌های هژمون و نظم نولیبرال آمریکا است. ایده‌ها و اصولی چون تأکید بر نقش فزاینده سازمان ملل متحد در حل و فصل منازع‌ها، تقویت مبانی حقوق بین‌الملل سنتی، واگذاری مسئولیت حکمرانی جهانی به سطح منطقه‌ای، تنظیم دوباره قوانین رسمی و غیررسمی در زمینه‌های پولی، مالی و اقتصادی، نگاه وستفالیایی به حاکمیت، تأکید بر سازمان‌های منطقه‌ای به‌عنوان تأمین‌کنندگان امنیت و نقش ویژه شورای امنیت در استفاده از زور را می‌توان از مهم‌ترین عناصر روسیه نسبت به حکمرانی جهانی برآورد کرد. همه این‌ها از دیدگاه ارزشی، هنجاری، نهادی، اقتصادی و امنیتی تبیین‌پذیر هستند.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد مقام‌های روسیه در سال‌های اخیر روندهایی را قبول نداشته‌اند که مبتنی بر یک‌جانبه‌گرایی و روش‌های به‌کارگرفتن نظم لیبرال توسط آمریکا در جهان و منطقه اوراسیا بوده است و بر روندها و سازوکارهایی تأکید دارند که مبتنی بر حقوق بین‌الملل وستفالیایی، اقدام در چارچوب قواعد و اصول مندرج در منشور سازمان ملل متحد و حکمرانی منطقه‌ای، هم‌زمان با حکمرانی جهانی باشد. گزاره‌های نظری جدید به‌ویژه در قالب حکمرانی امنیتی، سازمانی و نهادی، ارزشی و هنجاری، اقتصادی و زیست‌محیطی، چیزی است که در سال‌های اخیر روسیه تولید و مطرح کرده است.

نتایج پژوهش همچنین نشان می‌دهد، نمونه روسیه از حکمرانی جهانی شباهت کمی با دیدگاه حاکم بر حکمرانی جهانی دارد که غرب دنبال می‌کند. در برخی ابعاد ناهم‌سانی و ناهم‌خوانی زیادی میان این دو دیده می‌شود. زیرا هرکدام به دو نظام متفاوت تعلق دارند، یکی نظام لیبرال دموکراسی و دیگری اقتدارگرا، به همین دلیل، بسیاری از هنجارهای آن‌ها با یکدیگر هم‌خوانی ندارند. از این رو، می‌توان روسیه را نمونه هنجارشکن و بی‌اعتبارکننده اصول و قواعد حاکم بر حکمرانی غربی روابط بین‌الملل محسوب کرد.

ادبیات زیادی در مورد چشم‌انداز و نگاه روسیه نسبت به حکمرانی جهانی وجود دارد. برخی از آن‌ها در چارچوب همان دیدگاه روسیه به نظم جهانی بررسی شده است. نوشته‌ها و آثاری را می‌توان از مهم‌ترین کارها در این زمینه نام برد مانند پژوهش‌های رادین و ریچ^۱ (۲۰۱۶) در طرح‌های اندیشکده «رند»^۲ در مورد «دیدگاه روسیه به نظم بین‌المللی»، میسکیمون و بن‌الکلین^۳ (۲۰۱۷) در «روایت‌های روسیه از نظم جهانی: میراث قدرت بزرگ در جهان چند مرکزی»، گوتز و مرلن^۴ (۲۰۱۹) در «سیاست خارجی روسیه نسبت به نظم نولیبرال، روی آلیسون»^۵ (۲۰۱۷) در «بررسی دیدگاه‌های حقوقی روسیه نسبت به نظم جهانی» و کلونن^۶ (۲۰۱۸) در «روسیه و نظم جهانی لیبرال»^۷.

در دسته دیگر، پژوهش‌هایی هستند که به صورت ویژه به موضوع روسیه و حکمرانی جهانی پرداخته‌اند. از آن‌ها، مقاله گران^۸ (۲۰۱۲) را می‌توان نام برد که او ضمن بررسی برداشت‌های لیبرال، واقع‌گرا و ملی‌گرا به عنوان سه مکتب تأثیرگذار در نظم و حکمرانی روسی، کنسرت قوا، دخالت‌نکردن در امور داخلی و حکمرانی منطقه‌ای را مدل مطلوب روسیه از حکمرانی معرفی می‌کند. کوبایاشی^۹ (۲۰۱۷) در یکی از مقاله‌های خود ضمن بررسی و مقایسه دیدگاه‌های روسیه و آمریکا نسبت به حکمرانی جهانی در سه دوره سال‌های ۱۹۴۵ تا ۱۹۸۰، سال‌های ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۹ و سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۶ بیان می‌کند در مقابل رویکرد لیبرال، حاکمیت مشروط و همچنین جامعه‌سازی آمریکا، روسیه به رویکردی دولت‌گرایانه، رقابت بین‌المللی، مدیریت قدرت‌های بزرگ، حاکمیت کلاسیک وستفالیایی و همچنین اقتدار متمرکز توجه داشته است.

ریملر^{۱۰} (۲۰۲۰) در گزارشی برای «بنیاد موقوفه کارنگی برای صلح» در بررسی چشم‌انداز روسیه در زمینه حاکمیت، مشروعیت دولت‌ها و اشکال حاکمیت، می‌نویسد که مقام‌های روس با قوانین بین‌المللی در چارچوب سازمان ملل، می‌کوشند مدل نظام چندقطبی را شکل دهند. کارکویچ^{۱۱} (۲۰۱۵) با توجه به مشکلات به‌وجودآمده میان روسیه با غرب، سیستم حکمرانی منطقه‌ای روسیه را مدل بدیل مطلوب برای حل مشکلات و تعارض‌های میان روسیه و غرب معرفی می‌کند.

-
1. Andrew Radin and Clint Reach
  2. Rand Corporation
  3. Alister Miskimmon and Ben O'Loughlin
  4. Elias Gotz and Camille-Renaud Merlen
  5. Roy Allison
  6. Anne L. Clunan
  7. Russia and the Liberal World Order
  8. Charles Grant
  9. Kazushige Kobayashi
  10. Philip Remler
  11. Kharkevich

کریکویک^۱ (۲۰۱۶) که دیدگاه روسیه در حکمرانی جهانی را دیدگاهی انتقادی تجزیه و تحلیل می‌کند، می‌نویسد که چگونه روسیه به دنبال ساختارشکنی از معماری حاکم بر نظم و حکمرانی جهانی برآمده است. کاراکانف^۲ و دیگران (۲۰۲۰ و ۲۰۲۱) در گزارش‌ها و مقاله‌های خود که وبسایت «روسیه در امور جهانی»^۳ آن را منتشر کرده است، با تأکید بر اینکه در دنیای پیچیده، روسیه نیز باید اصول و ایده‌های خود را داشته باشد، این ایده‌ها را در حوزه‌های مختلف نظریه‌پردازی کرده‌اند. کازماسکی^۴ (۲۰۲۰) نیز دیدگاه روسیه نسبت به حکمرانی جهانی به‌ویژه در بحران‌ها و مناقشه‌های منطقه‌ای چون لیبی و خاورمیانه را بررسی کرده است. همچنین آثار زیادی وجود دارد که به خود موضوع حکمرانی جهانی به‌عنوان یک رویکرد و چارچوب تحلیلی پرداخته‌اند و در قسمت چارچوب نظری به آن‌ها اشاره کرده‌ایم.

در منابع فارسی آثار و پژوهش‌هایی ندیدیم که فقط در مورد دیدگاه روسیه نسبت به حکمرانی جهانی کار کرده باشند. با وجود این، آثار زیادی یافت می‌شوند که با مطالعه آن‌ها می‌توان به جنبه‌های مختلف سیاست خارجی و رویکرد روسیه نسبت به حکمرانی و نظم جهانی پی برد. نوری (۲۰۲۰) در مقاله «چالش نظم هژمونیک، ثبات و موازنه در خاورمیانه، رویکرد و همکاری ایران و روسیه»، تأثیر همکاری ایران و روسیه در بازتعریف نظم هنجاری و ثبات راهبردی از راه موازنه در خاورمیانه با تمرکز بر بحران سوریه را بیان کرده است. سیمبر و دیگران (۲۰۱۶)، در مقاله «راهبرد روسیه در بحران سوریه در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۴»، با استفاده از رویکرد واقع‌گرایی نوکلاسیک، تقابل میان روسیه و غرب در بحران سوریه بر سر نظم و هنجارهای جهانی و منطقه‌ای را بررسی کرده‌اند. کولایی و سلطانی‌نژاد (۲۰۱۷) در مقاله «علل و انگیزه‌های عملیات نظامی روسیه در سوریه»، ضمن برشمردن علت‌ها و انگیزه‌های اقدام نظامی روسیه در بحران سوریه، حمایت از اصول حقوق بین‌الملل در مورد حاکمیت دولت‌ها و اصل مداخله‌نکردن را یکی از انگیزه‌های مهم روسیه از شرکت در این عملیات بیان کرده‌اند. شیرازی و بهبودی‌نژاد (۲۰۱۶) و شیرخانی و چیت‌ساز (۲۰۲۰) به جنبه‌هایی از رویکرد روسیه نسبت به نظم جهانی و حکمرانی جهانی پرداخته‌اند.

این ادبیات دید و چشم‌انداز خوبی نسبت به دیدگاه روسیه در مورد حکمرانی جهانی به ما ارائه می‌دهند، اما مطالعه و ارزیابی جامع و همه‌جانبه‌ای در مورد ایده‌ها و سیاست روسیه نسبت به حکمرانی جهانی ارائه نداده‌اند. در این مقاله با الهام از دیدگاه و برداشت روزنا، ویس

-
1. Andrej Krickovic
  2. Sergei Karaganov
  3. Russia in Global Affairs
  4. Marcin Kaczmarek

و دیگر متفکران حکمرانی جهانی، می‌خواهیم چشم‌انداز روسیه از حکمرانی جهانی را از دیدگاه امنیتی، نهادی و سازمانی، اقتصادی و زیست‌محیطی بررسی و تجزیه و تحلیل کنیم.

حکمرانی جهانی: پارادایمی برای درک پیچیدگی‌های سیاست بین‌الملل

در دهه‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ روبه‌رو شدن جامعه بین‌الملل با بحران‌ها و پدیده‌هایی چون پایان برتون وودز، بحران بدهی، وضعیت محیط زیست و مهاجرت‌ها، ظهور بازیگران و کنشگران جدید و سرانجام پدیده جهانی شدن، تحلیلگران و سیاست‌گذاران عرصه سیاست و روابط بین‌الملل را متوجه این اندیشه کرد که مدیریت امور جهانی یا «حکمرانی جهانی» از مسائل مهمی است که باید به آن توجه کرد. پس از آن، این مفهوم به‌عنوان ابزار تحلیلی برای تشریح و تبیین تغییرها و تحولات نظام بین‌الملل به‌کار گرفته شد.

موج اول پژوهش‌ها در زمینه حکمرانی جهانی به نیمه دهه ۱۹۷۰ و به کارهای مورفی، هیوسون و سینکلر برمی‌گردد، اما جیمز روزنا، نخستین فردی بود که اندیشه‌ورزی علمی و دانشگاهی در این زمینه را آغاز کرد. دغدغه اصلی او این بود که برداشت سنتی‌تر از روابط بین‌الملل که نظریه‌های جریان اصلی مطرح کرده‌اند، قابلیت تبیین بسیاری از موضوع‌هایی را ندارد که در نظام بین‌الملل اتفاق افتاده است. روزنا با بیان اینکه در جهان پس‌ابین‌المللی با حوزه‌های چندگانه و متعدد اقتدار روبه‌رو هستیم، مطرح کرد که حکمرانی می‌تواند چارچوب ارزنده‌ای برای تبیین سیاست بین‌الملل و تغییرها رخ داده در آن باشد (Rosenau, 1992; Rosenau, 2006: 159-162). او همچنین حکمرانی جهانی را هر چیزی از ساختارها، توزیع اقتدار و نهادهایی دانست که با آن‌ها جهان به‌شکل مجموعه در زمان معینی مدیریت می‌شود. روزنا در قالب هشت پدیده، حکمرانی جهانی را بررسی می‌کند: انقلاب در مهارت‌ها، بحران اقتدار، دودستگی ساختاری، انفجار سازمانی، انقلاب پویایی، فناوری‌های میکروالکترونیک، تضعیف قلمروگرایی دولت‌ها و حاکمیت و جهانی شدن اقتصادهای ملی (Rosenau, 1997: 15). پس از آن در سال ۱۹۹۵، با انتشار نخستین گزارش «کمیسیون حکمرانی جهانی»^۱ با عنوان «محلّه جهانی ما»^۲ که در آن حکمرانی جهانی به معنای «راه‌های فراوانی که افراد و نهادها اعم از عمومی و خصوصی با آن‌ها امور مشترکشان را در سطح بین‌المللی اداره می‌کنند»، تعریف شد، به این مفهوم بیش از پیش توجه شد (Commission on Global Governance, 1995).

1. Commission on Global Governance
2. Our Global Neighborhood

همانند دیگر پدیده‌ها و مفاهیم، حکمرانی جهانی نیز به شکل‌های مختلفی تعریف شده است. در تعریفی بر نقش نهادهای بین‌المللی تأکید می‌شود. تاکور و وان لانگنهو،^۱ حکمرانی جهانی را این گونه بیان می‌کنند: «مجموعه‌ای از نهادها، سازوکارها، روابط و فرایندهای رسمی و غیررسمی میان کشورها، بازارها، شهروندان و سازمان‌ها، از بین دولتی و غیردولتی که با آن‌ها منافع جمعی بیان، حقوق و تعهدها برقرار و اختلاف‌ها با واسطه انجام می‌شود» (Thakur and Van Langenhove, 2006: 233). در تعریفی دیگر، برخی حکمرانی جهانی را سازوکاری برای رسیدگی و مدیریت تعارضات می‌دانند. میلر، «حکمرانی جهانی را حل اختلاف بر سر تفسیرهای گوناگون از شواهد محدودکننده به کارگرفتن قدرت و اقتدار می‌بیند» (Miller, 2007: 327). کاستلز به اختصار «حکمرانی جهانی را توانایی مدیریت مشکلات و مسائل جهانی آشفته» می‌داند (Castells, 2005: 12). توماس ویس و رودزن ویلکینسون،^۲ حکمرانی جهانی را «مجموعه‌ای از ایده‌ها، ارزش‌ها، هنجارها، رویه‌ها و نهادهای رسمی و غیررسمی می‌دانند که به همه بازیگران شامل دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی، جامعه مدنی و شرکت‌های فراملی کمک می‌کند تا مشکلات فرامرزی را شناسایی، درک و حل و فصل کنند» (Weiss and Wilkinson, 2014: 207-2015).

برخی از متفکران به تفاوت میان حکمرانی جهانی و مفاهیمی چون روابط بین‌الملل، حکمرانی بین‌المللی و فراملی پرداخته‌اند. ریتبرگر،^۳ تفاوت مهمی میان حکمرانی بین‌المللی^۴ و حکمرانی جهانی^۵ قائل می‌شود. از نظر او حکمرانی جهانی «خروجی شبکه غیرسلسله‌مراتبی از نهادهای بین‌المللی، در بیشتر مواقع، اما نه فقط دولتی است که رفتار دولت‌ها و دیگر بازیگران بین‌المللی را در زمینه‌های مختلف سیاست جهان تنظیم می‌کند. برخلاف حکمرانی بین‌المللی، حکمرانی جهانی با کاهش برجستگی دولت‌ها و افزایش مشارکت بازیگران غیردولتی در فرایندهای ایجاد هنجارها و قوانین از جمله سازگاری، نظارت و مشارکت در سطح سیاست‌گذاری مشخص می‌شود» (Rittberger, 2002: 2).

همچنین ادبیات و دیدگاه قوی‌تری وجود دارد که حکمرانی جهانی را چارچوب تحلیلی ارزنده‌ای برای تبیین سیاست بین‌الملل و تغییرات صورت گرفته در آن می‌بیند. توماس ویس بر این باور است که حکمرانی جهانی به عنوان سطح تحلیل کلان، برای توصیف پیچیدگی‌های در حال رشد جهان، نسبت به روابط بین‌الملل، می‌تواند دید گسترده‌تری به ما ارائه دهد. از نظر او «حکمرانی جهانی این امکان را به ما می‌دهد که بفهمیم چگونه قدرت در سراسر جهان اعمال

-
1. Thakur and Van Langenhove
  2. Thomas Weiss and Wilkinson
  3. Rittberger
  4. International
  5. Global Governance

می‌شود و چگونه تعدادی از بازیگران به‌طور کلی به یکدیگر مربوط می‌شوند. نوع ایده‌ها، گفتمان‌ها و هنجارهایی که از قدرت و منافع برمی‌خیزد و تأثیرهای سیستمی و علت‌ها و پیامدهای آن را بشناسیم و به‌طور کلی در موضوع‌های خاص درک بهتر از جهانی داشته باشیم که پیچیدگی‌های خاصی دارد» (Weiss, 2000; Weiss and Wilkinson, 2014: 207-2015). کلاس اینگورث و فیلیپ پاتربرگ^۱ نیز حکمرانی جهانی را مرجعی مفهومی برای پرداختن به سیاست جهان و تحلیل انواع پدیده‌ها می‌بینند (Disngwerth and Philipp Pattberg, 2006: 189-196). در این نگرش، حکمرانی جهانی شامل حقوق بین‌الملل و سازمان‌های بین‌المللی است. همچنین موضوع‌هایی چون محیط زیست، امنیت، اقتصاد، حقوق بشر و جامعه مدنی را در بر می‌گیرد. بدین ترتیب، نگرش یا دیدگاه سوم در مورد حکمرانی جهانی که با نظرهای جیمز روزنا، توماس ویس، سینکلر و برخی دیگر هم‌خوانی دارد، اساس چارچوب نظری این مقاله را تشکیل می‌دهد. با استناد به این دیدگاه‌ها، تلاش کردیم تا نگرش روسیه نسبت به تغییرهای سیاست بین‌الملل و ایده‌های این کشور در زمینه حکمرانی جهانی را نظریه‌پردازی کنیم.

برداشت‌ها و چشم‌انداز روسیه از حکمرانی جهانی

امروزه بسیاری از نخبگان سیاست خارجی روسیه معتقدند که نظم لیبرال کنونی در بحران سیستمی به سر می‌برد و به‌نظر می‌رسد که نظم «پان آمریکانا»^۲ در حال افول باشد. آن‌ها کاهش قدرت نسبی آمریکا، افزایش مخالفت با لیبرالیسم سیاسی، کاهش ظرفیت حکمرانی نهادهای بین‌المللی و واکنش به جهانی‌شدن را از بحران‌های نظم نولیبرال معرفی می‌کنند. بنابراین هم‌زمان با اینکه تلاش می‌کنند گزینه‌هایی برای نظم لیبرال کنونی پیدا کنند، به دنبال معماری در حکمرانی جهانی نیز هستند تا اجازه دهد با توجه به تاریخ طولانی روسیه در حکمرانی جهانی، نقش این کشور را نیز در نظر گیرد.

بسیاری از روس‌ها که در زمینه سیاست خارجی کار می‌کنند و می‌نویسند، شامل لیبرال، واقع‌گرا یا ملی‌گرا در مورد ظرفیت حکمرانی جهانی تردید دارند (Grant, 2012: ii) و این موضوع با آمدن پوتین در دور دوم تشدید شده است. روس‌ها ادعا می‌کنند که حکمرانی جهانی مفهومی غربی را القا می‌کند و مورد استفاده غرب قرار گرفته است و آن‌ها از نهادها، قوانین و حقوق بین‌الملل به سود خود بهره می‌برند تا منافع و هدف‌های خود را پیش برند. از دیدگاه مقام‌های روس، منطق جهانی‌سازی که آمریکا و غرب بر آن تأکید می‌کنند، چیزی نیست جز اینکه آن‌ها در پوشش آن، آرمان‌های‌شان را پنهان کنند. از نظر آن‌ها همچنین،

1. Klaus Disngwerth and Philipp Pattberg

2. Pax-Americana

حمایت از اصل حاکمیت، اصل مداخله‌نکردن در امور داخلی کشورها، نه تنها از نظر راهبردی مهم است، بلکه ضرورتی اخلاقی نیز هست. بدین ترتیب، تنها با ترویج و گسترش رقابت بین‌المللی میان دیدگاه‌های مختلف و تنها به وسیلهٔ مقابله با انحصارهای حکمرانی جهانی لیبرال و همچنین به کمک توازن در برابر جاه‌طلبی‌های غرب است که می‌توان به وضعیت مطلوب و برابر در سیستم جهانی دست یافت (Kobayashi, 2017a: 199).

نوع حکمرانی جهانی که مقام‌های روس علاقه‌مند به آن هستند، کنسرت قوا به‌ویژه کنگرهٔ وین ۱۸۱۵، کنفرانس یالنا ۱۹۴۵ و همچنین همکاری و مشارکت در گروه هشت و گروه بیست است (Grant, 2012: 9-10). آن‌ها به شدت مشتاق استفاده از نهادهای منطقه‌ای برای تقویت موقعیت خود در مناطق هم‌جوار و جهان هستند؛ زیرا باور دارند سطح منطقه‌ای در سرپرستی قدرت‌های منطقه‌ای می‌تواند جایگزین مناسبی برای حکمرانی جهانی و تهیهٔ کالاهای جمعی چون امنیت، تجارت آزاد و ثبات مالی باشد (Krickovic, 2015: 557).

در دیدگاه روسیه، دولت‌ها به‌عنوان بازیگران اصلی در نظام حکمرانی جهانی باقی خواهند ماند، زیرا نگاه روسیه در این زمینه دولت‌گرایی است (Kobayashi, 2017)، اما در کنار قدرت‌های بزرگ، دولت‌های با قدرت متوسط نیز وجود دارند که ابرقدرت‌ها باید به نقش آن‌ها در نظام بین‌الملل توجه کنند. به گفتهٔ سرگئی کاراگانف، به‌جای یک دولت جهانی یا «هژمونی در کنترل آمریکا»، ملی‌شدن دوبارهٔ سیاست‌های جهانی و تا حدودی اقتصادی ضروری است. زنده‌شدن نقش و نفوذ دولت‌های ملی و کشورهای متوسط و قدرت‌های منطقه‌ای در نظام بین‌الملل وجود دارد (Karaganov and Suslov, 2020).

روس‌ها در حکمرانی جهانی بر نقش فزایندهٔ حقوق بین‌الملل و توجه به سازمان ملل به‌عنوان مرجع نهایی حل و فصل اختلاف‌ها تأکید دارند. آن‌ها همچنین ایده‌هایی چون مسئولیت حفاظت و تفسیر گسترده از هنجارهای حقوق بشر، مداخلهٔ بشردوستانه و حاکمیت مشروط را نمی‌پسندند. در بحث ساختاری، روسیه حکمرانی و نظم جهانی را نظام و قواعد منسجم و واحدی می‌بیند که غرب به رهبری آمریکا ایجاد کرده است. در فرایند حکمرانی، به‌جای هژمونی بر اصولی چون رقابت، توازن و مشاوره تأکید می‌کند.

نظر غالب در جهان و جامعهٔ تحلیلی روسیه این است که در سیاست بین‌الملل، اقتصاد و فضاهای دیگر تغییرهای مادی و اندیشه‌های زیادی اتفاق افتاده است. در حالی که جهان با هرج و مرج ناشی از آن به سر می‌برد، تشخیص‌ندادن به‌موقع روندها و تغییرها ممکن است منافع روسیه را به خطر اندازد. کاراگانوف و اندیشمندان دیگر روس که در سال‌های اخیر نقش بسیار مهمی در نظریه‌پردازی‌کردن ایده‌های روسیه از حکمرانی داشته‌اند، در این زمینه می‌نویسند: «در جهانی که قانون جنگل حاکم است، روسیه نیز باید ایده‌های خود را در فضای جدید با میهن‌پرستی و محافظه‌کاری پر کند. در چنین وضعیت آشفته‌ای، برای حفظ صلح،

تضمین حاکمیت و تنوع فرهنگی، آزادی انتخاب و مدل‌های توسعه، حفظ محیط زیست بکوشد و خودش را به‌عنوان تأمین‌کننده امنیت، ثبات راهبردی، آزادی انتخاب و مدل‌های توسعه نشان دهد» (Karaganov and eds, 2020). بر این اساس، روسیه ایده‌ها و اصول خود را در موضوع‌های مربوط به حکمرانی جهانی ارائه داده است. این موضوع‌ها را می‌توان در زمینه‌های حقوقی، سیاسی، اقتصادی، امنیتی و محیط زیست و در قالب حکمرانی امنیتی، ارزشی و هنجاری، نهادی و سازمانی تجزیه و تحلیل کرد.

طبقه‌بندی موضوعی ایده‌ها و اصول روسیه در حکمرانی جهانی

هنگام تلاش برای ارزیابی و مفهوم‌سازی حکمرانی جهانی، طبقه‌بندی موضوعی از روابط بین‌الملل نقطه شروع سودمندی است. همان‌گونه که ادبیات گسترده در روابط بین‌الملل با بحث‌های مختلفی در موضوع‌ها و مفاهیم، تصاویر و استعاره‌ها شروع می‌شود، ادبیات کنونی در مورد حکمرانی جهانی نیز، اطلاعات را در شش زمینه اصلی طبقه‌بندی می‌کند: سیاست، اقتصاد، محیط زیست، جامعه مدنی، حقوق بشر و سازمان‌ها و نهادها. با توجه به آن، می‌توان تغییرات و همچنین رویکرد روسیه در مورد حکمرانی جهانی را تجزیه و تحلیل کرد.

دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی و حکمرانی منطقه‌ای

در پژوهش‌ها درباره حکمرانی جهانی، همچنان دولت‌ها در نقش بازیگران اصلی حکمرانی مطرح هستند. هرچند ابردولت‌های بزرگ، نقش‌های با اهمیت‌تری نسبت به دولت‌های کوچک‌تر و بی‌قدرت بازی می‌کنند، نمی‌توانند بر بسیاری از نمونه‌ها و بازیگران حکمرانی جهانی سلطه داشته باشند. امروزه آمریکا هم به تنهایی نمی‌تواند حکمرانی جهانی را شکل دهد (Bahrami, 2015: 47-48). در آیین چندمرکزی^۱ و دموکراتیک‌شدن^۲ روابط بین‌الملل مسکو که از اوایل دهه ۲۰۰۰ به سند سیاست خارجی این کشور تبدیل شده است، به صراحت آمده است که ظهور قدرت‌های چندگانه در جهان به تقویت عدالت بین‌المللی کمک می‌کند و این موضوع می‌تواند فرایندهای تصمیم‌گیری در عرصه جهانی را از «محافل خودمانی هیئت امنای غربی»^۳ خارج کند که اعتقادی به تنوع سیاسی در جهان ندارند (Patrick and Bennet, 2014). برداشت روسیه از نظم بین‌المللی و همچنین ساختار حکمرانی جهانی، نظمی دولت‌محور و واقع‌گرایانه است (Grant, 2012: iii). در این زمینه، پوتین می‌خواهد نظمی محافظه‌کارانه، ملی‌گرا و اقتدارگرا را حاکم کند (Clunan, 2018: 45-59). روسیه با برجسته‌کردن الگوی

---

1. Poycentrism
2. Democratization
3. Cozy Western Boardroom

دولت‌محور - سودمحور به جای الگوی ارزش‌محور تحمیل‌گرای آمریکا، نه تنها برای شریک‌های منطقه‌ای خود، بلکه برای برخی متحدان آمریکا نیز جذابیت ایجاد کرده است (Noori, 2020: 92). در کنار دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی نیز نقش بسیار مهمی در حکمرانی جهانی دارند. در این مورد، نگاه روسیه به سازمان ملل متحد به عنوان یکی از تسهیل‌گرهای حکمرانی جهانی بسیار مهم است. روسیه از سازمان ملل متحد حمایت می‌کند؛ چون باور دارد عضویت دائم در شورای امنیت و داشتن حق وتو، به روسیه امتیاز قدرت بزرگ می‌بخشد. پوتین از مداخله آمریکا در عراق و لیبی به دلیل نادیده‌گرفتن سازمان ملل و عمل کردن فراتر از منشور انتقاد کرده است. درست پیش از بازگشت به ریاست جمهوری در سال ۲۰۱۲، او با بیان اینکه سازمان ملل و شورای امنیت برای مقابله مؤثر با دیکتاتوری‌ها و اقدام‌های خودسرانه کشورها مهم است، گفت هیچ‌کس حق ندارد از اختیارات سازمان ملل به‌ویژه استفاده از زور آن، علیه ملت‌های مستقل استفاده کند (Putin, 2012).

اسناد رسمی روسیه نیز بر اهمیت سازمان ملل متحد در نظام بین‌الملل تأکید دارند. در مفهوم سیاست خارجی سال ۲۰۱۳ روسیه آمده است: «در قرن بیست‌ویکم، سازمان ملل باید مرکز اصلی تنظیم‌کننده روابط بین‌الملل و اقدام هماهنگ سیاست‌های جهانی باشد و هیچ جایگزینی برای آن وجود ندارد» (Radin and Reach, 2017: 36-37). براساس حکمی که پوتین امضا کرده است و «اقدام برای تحقق خط مشی سیاست خارجی فدراسیون روسیه» نام دارد، وزارت امور خارجه موظف شده است با تأکید بر نقش مرکزیت سازمان ملل متحد در مسائل بین‌المللی براساس منشور و شورای امنیت که مسئول اصلی حفظ صلح و ثبات در روابط بین‌الملل است، سهم فدراسیون روسیه را در عملیات حفظ صلح جهانی تحقق بخشد (Shirazi and Behbudinejad, 2016: 8). روس‌ها انتقاد می‌کنند از هر چیزی که منجر شود به تضعیف سازمان ملل و شورای امنیت که روسیه در آن حق وتو دارد. در این زمینه، مخالفت خود را برای هرگونه تلاش برای تجدیدنظر در هنجارهای قانونی پذیرفته‌شده در منشور ملل متحد و تضعیف قدرت سازمان ملل و از همه مهم‌تر شورای امنیت اعلام کرده‌اند. مسکو طرفدار تقویت مبانی حقوق بین‌الملل و اهمیت برجسته این قوانین در حکمرانی جهانی است، همانند آنچه در وستفالیای بنیان نهاده شد (Sentkov and Lanteigne, 2020: 120).

بعد دیگر در مورد حکمرانی جهانی و سازمان‌های بین‌المللی، تأکید بر حکمرانی منطقه‌ای یا سطح منطقه‌ای حکمرانی است. از نظر مقام‌های روس در حالی که حکمرانی جهانی به شکل فزاینده‌ای در سطح جهانی با مشکل روبه‌رو است، با توجه به وابستگی متقابلی که میان هژمون‌های منطقه‌ای در انواع موضوع‌های امنیت، محیط زیست، اقتصاد، حقوق و سیاست با بازیگران منطقه‌ای وجود دارد، مسائل در سطح مناطق بهتر می‌توانند حل و فصل شوند. در سطح جهانی، هماهنگی در زمینه تجارت آزاد بسیار دشوار است. در سال‌های اخیر نیز آزادسازی

تجاری در مرحله اول در سطح منطقه‌ای انجام شده است. همچنین تاکنون راه‌حل‌هایی که برای مشکلات بشری ارائه شده است، بیشتر غربی بوده است و برپایه ارزش‌ها، هنجارها و ترجیح آن‌ها شکل گرفته است. این راه‌حل‌ها نیز بیشتر در تضاد با هویت و ارزش‌های موجود در مناطق هستند. بنابراین واگذاری مسئولیت حکمرانی جهانی در سطح منطقه‌ای می‌تواند روش‌های متنوع‌تری را برای حل مشکلات فراهم کند (Krickovic, 2015: 560-564).

روسیه به‌عنوان یکی از قدرت‌های نوپدید، تلاش‌هایش را برای رهبری منطقه‌ای و یکپارچگی دوباره منطقه‌ای در فضای پساشوروی تقویت کرده است. روسیه منطقه‌گرایی را جایگزین مناسبی برای تأسیس ساختارهای حکمرانی چندجانبه می‌داند که می‌تواند چالش‌های ناشی از پیچیده‌تر شدن محیط پیش‌بینی‌ناپذیر را حل کند. در مفهوم سیاست خارجی روسیه در سال ۲۰۱۳ به روشنی بیان شده است که «تمرکززدایی از حکمرانی جهانی در حال تقویت است و فرایندهای سیاسی در سطح منطقه‌ای و ایجاد مبنایی برای مدل چندمرکزی حکمرانی مهم است که به بهترین شکل تنوع، ناهمگنی و طبقه‌بندی جهان را در بر می‌گیرد. منطقه‌گرایی جدید در اوراسیا که روسیه دنبال می‌کند، در همین مفهوم تفسیر می‌شود. این اقدام، تا حدی امکان‌پذیر را به مشارکت‌کنندگان می‌دهد و آن‌ها می‌توانند سازگار با ضرورت‌های خود همگرایی کنند. این وضعیت نسبت به جهانی‌شدن غیرانتخابی می‌تواند به حفظ حاکمیت کشورها کمک کند (Noori, 2019: 241).

در واقع، مسکو می‌خواهد به‌وسیله حکمرانی منطقه‌ای و تأسیس سازمان‌های اقتصادی چندجانبه نوپدید مانند «اتحادیه اقتصادی اوراسیائی»، «سازمان همکاری شانگهای» و «بریکس»، تأثیرگذاری بیشتری بر نظام و مدیریت تجارت و امور جهانی داشته باشد و با کمک این نهادها برای تحقق نظم جدید جهانی خود بکوشد.

هنجارهای بین‌المللی، حقوق بین‌الملل و حقوق نرم (حکمرانی هنجاری و ارزشی)

اندیشمندان «حکمرانی جهانی» به‌صورت روزافزونی اهمیت هنجارهای بین‌المللی را به‌عنوان یکی از موضوع‌های مهم حکمرانی جهانی مورد شناسایی قرار می‌دهند. این هنجارها، انتظارها و ادراک‌ها درباره استانداردهای رفتار شایسته برای بازیگران گوناگون را شکل می‌دهند (Bahrami, 2015: 53). در تجزیه و تحلیل چگونگی پیشبرد وضعیت روسیه به‌عنوان قدرتی جهانی، حقوق بین‌الملل مهم‌ترین خط نبرد به حساب می‌آید (Remler, 2020). پوتین و لاورف، بارها در سخنان خود بر اهمیت حقوق بین‌الملل و رعایت قوانین بین‌المللی توسط کشورها تأکید کرده‌اند. در حالی که اروپا در قرن نوزدهم پیشگام مطالعه درباره حقوق بین‌الملل بود، در حال حاضر این پژوهشگران روس هستند که پژوهش‌های زیادی در مورد

حقوق بین‌الملل به‌ویژه در مورد شکل‌های حاکمیت، فرهنگ توسعه و موردی دیگر انجام می‌دهند.

روس‌ها ادعا می‌کنند که غرب در مورد معنای حقوق بین‌الملل و نظم بین‌المللی مبتنی بر قوانین، ابهام‌ها و مشکلات زیادی دارد. حقوق بین‌الملل به‌طور معمول بر برابری حاکمیت برای همه کشورهای تأکید می‌کند. از نظر هنجاری نیز، حقوق بین‌الملل هیچ ترجیح یا امتیازی برای دموکراسی‌ها نسبت به دیکتاتورهای و نظام‌های اقتدارگرا در نظر نمی‌گیرد. اما با وجود بی‌طرفی رسمی حقوق بین‌الملل به نوع رژیم‌ها، از جنگ جهانی دوم به بعد، لیبرال دموکراسی نیروی محرکه اصلی در ساخت هنجارهای حقوق بین‌الملل بوده است (Ginsburg, 2020: 44-48).

از نظر روسیه، در سال‌های اخیر، غرب با استانداردهای دوگانه گسترده فراسرزمینی تلاش کرده است، مفاهیم حقوق بین‌الملل را با تفسیر گسترده خود پیش برد. پوتین با اعلام اینکه غرب به رهبری آمریکا از قوانین و حقوق بین‌الملل به سود سیاست‌های خود بهره‌برداری کرده است، با برداشت سنتی از حقوق بین‌الملل، کوشیده است مسکو را به عنوان مدافع ارزش‌های سنتی در نظام بین‌الملل نشان دهد. در تضاد با نظم لیبرال غربی، پوتین هدف خود را دموکراتیک سازی روابط بین‌الملل معرفی می‌کند که به معنای تغییر رویه‌ها در حکمرانی جهانی است.

در خاورمیانه و هم‌زمان با تحولات سوریه، روسیه به همراه ایران که نقش مهمی در به‌چالش کشیدن اعتقاد و اعتماد به برتری آمریکا در منطقه داشته‌اند، مفهوم «مقاومت» و «تجدیدنظرطلبی» را به عنوان هنجار، وارد سیاست خاورمیانه‌ای خود کردند و از این دیدگاه، اقدام مهمی در تغییر الگوی هنجاری منطقه انجام دادند (Noori, 2020: 92). در واقع، روس‌ها با درک تحول در نظام بین‌الملل که به وسیله تفسیرهای غربی از حقوق بشر و رویه مداخله بشردوستانه و تغییر رژیم‌ها ایجاد شده است، نمی‌خواهند هنجار جدیدی از مداخله بین‌المللی در امور داخلی کشورها ایجاد شود.

نگاه وستفالیایی به موضوع حاکمیت

موضوع روسیه نسبت به قواعد و حقوق بین‌الملل و به‌ویژه اصل حاکمیت، موضع وستفالیایی است و این موضوع ریشه قوانین بین‌المللی از دیدگاه این کشور است (Sentkov and Lanteigne, 2015). روس‌ها، چندقطبی بودن را به شدت به حاکمیت پیوند می‌زنند. به نوشته ریملر، از دیدگاه مقام‌های روس «حاکمیت واقعی را فقط چند قدرت بزرگ در اختیار دارند و حاکمیت کشورهایی که وابسته به قدرت‌های بزرگ هستند، محدود است. قلمروی کشورهایی

که در حمایت روسیه هستند، مقدس است و می‌توان با زور از آن‌ها دفاع کرد. همچنین مشروعیت دولت‌های به رسمیت شناخته شده بدون در نظر گرفتن منشأ حاکمیت، پیشینه حقوق بشری یا هر هنجار خارجی دیگر مطلق است» (Remler, 2020).

نخبگان سیاست خارجی دو حزبی آمریکا، در راستای منطق «جامعه‌سازی جهانی»، به طور کلی از ایده حاکمیت مشروط استقبال می‌کنند. از نظر آن‌ها، حاکمیت حقیقی از پیش داده شده نیست، بلکه در تعهدی نهفته است که رژیم‌های سیاسی به آرمان‌های لیبرال دموکراسی دارند. به بیانی، برای اینکه به شکل کامل اصل حاکمیت کشوری، محترم شمرده شود، باید به ارزش‌های خاصی توجه کرد که آن کشور به آن توجه کرده است. اصرار و پافشاری اروپایی‌ها و آمریکایی‌ها به حقوق بشر، حکمرانی خوب، مسئولیت حمایت و مداخله بشردوستانه بر اساس این ایده است (Kobayashi, 2017a: 201). این در حالی است که روسیه به همراه چین، حاکمیت مطلق یا «سخت» را ترجیح می‌دهد بر حاکمیتی که مشروط به حکمرانی خوب و مسئولیت دولت‌ها در برابر محافظت از حقوق بشر است. در واقع، مقام‌های روس، بیشتر ایجاد دولت‌های محافظه کار همانند آنچه در سیستم کنسرت قرن نوزدهم بود را در ذهن خود می‌پروراند، مدلی که امکان صلح و امکان توسعه اقتصادی را برای کشورها فراهم می‌کند (Clunan, 2018).

در مورد خاورمیانه، روسیه مدام بر حل و فصل اختلاف‌ها با روش‌های سیاسی و دیپلماتیک و توجه به حاکمیت و تمامیت ارضی آن‌ها و حق تعیین سرنوشت بدون دخالت خارجی تأکید دارد. در بحران سوریه نیز که گفته می‌شود نشانه تقابل روسیه با غرب بر سر نظم و هنجارهای جهانی بوده است (Simbar and others, 2016: 309-324). پوتین و دیگر مقام‌های این کشور، از وحدت، استقلال و یکپارچگی سرزمینی جمهوری عربی سوریه حمایت و پشتیبانی کرده‌اند به عنوان کشوری دین جدا، دموکراتیک و کثرت‌گرا که در آن همه گروه‌های قومی و مذهبی در صلح و امنیت با هم زندگی می‌کنند و از حقوق و فرصت‌های برابر و مساوی برخوردارند.

همچنین یکی از انگیزه‌های روسیه از مخالفت با حمله نظامی آمریکا به سوریه، حمایت از اصل حقوق بین‌الملل در مورد حاکمیت دولت‌ها و اصل مداخله نکردن بوده است. از دهه ۱۹۹۰ بحث‌های مداخله بشردوستانه و مسئولیت حمایت در حال تبدیل شدن به مفاهیم و هنجار جدیدی در حقوق بین‌الملل است، اما روس‌ها همواره کوشیده‌اند از ورود مفاهیم جدید به حقوق تنظیم روابط دولت‌ها یا ارائه تفسیرهای جدید از آن‌ها به گونه‌ای که اصل حاکمیت به معنای سنتی آن را تضعیف کند، جلوگیری کنند. روسیه تحولات حقوق بین‌الملل را به صورت حداقلی پذیرفته است. در مورد «مسئولیت حمایت»، روس‌ها آن را تنها در حد حمایت از نیروهای غیرنظامی و نه تغییر رژیم با حمایت از مخالفان مسلح بر ضد دولت‌ها پذیرفته‌اند. در مورد گرجستان نیز، از نظر مقام‌های روس، مداخله فقط برای حمایت از

غیرنظامیان اوستیای جنوبی بوده و هدف از مداخله، تغییر رژیم در تفلیس نبوده است (Koolae and Soltaninejad, 2017: 128). به‌طور کلی، روسیه به همراه چین به پذیرش باورهای مداخله‌ بشردوستانه تمایلی ندارد و معتقد است که هرگونه تلاش برای ترویج حقوق بشر و دموکراسی می‌تواند به بی‌ثباتی اجتماعی و سیاسی منجر شود.

حکمرانی اقتصادی

حکمرانی اقتصادی جهانی به منزله «حاکم کردن بدون اقتدار حاکمیت روابط اقتصادی فراتر از مرزهای ملی» است (Madhur, 2012: 18). این تعریف شامل گروه گسترده‌ای از عناصر درک‌شده در روابط اقتصادی است، اولی چالش اساسی تر آن، هماهنگی در سیاست‌های جهانی اقتصاد است. سرخوردگی از نظم نولیبرال، بحران مالی سال ۲۰۰۸، ظهور قدرت‌های نوظهوری چون چین و هند، بحث در مورد حکمرانی جهانی اقتصاد و اصلاح و بازسازی آن را افزایش داده است. هدف این کشورها تنظیم قوانین رسمی و غیررسمی در حوزه اقتصاد جهانی و تنظیم دوباره روابط اقتدار است.

ظرفیت کم ترتیبات اقتصاد جهانی در پاسخ به بحران‌ها، رکود و مسائل جدید پولی و مالی در اقتصاد جهان، بحث اصلاحات در این حوزه‌ها را پررنگ کرده است. بر این اساس، روسیه در کنار چین، بازنگری در معماری نهادهای اقتصادی جهانی به‌ویژه با تمرکز بر سه نهاد بزرگ بین‌المللی، صندوق بین‌المللی پول، بانک جهانی و سازمان تجارت جهانی را شروع کرده است. این دو کشور و به‌ویژه چین با افزایش توانایی‌های خود در مقابله با بحران‌های مالی به‌عنوان وام‌دهنده، کوشیده‌اند تا نارضایتی خود را از تلاش‌ها و اقدام‌های برخی نهادها از جمله صندوق بین‌المللی پول اعلام کنند که شرایط نابرابری را برای کشورها در وام‌گرفتن تحمیل کرده است و وام‌گرفتن را مشروط به یکسری سیاست‌ها می‌کنند. چین در این زمینه با افزایش وام و تأسیس «بانک سرمایه‌گذاری زیرساخت‌های آسیا» و روسیه نیز با ایجاد نهادهایی مانند «بانک توسعه اوراسیا»^۱، «صندوق ضدبحران اتحادیه اقتصادی اوراسیائی»^۲، «دفتر کمک‌های فنی به کشورهای هم‌سود و ابتکار «اتحادیه اقتصادی اوراسیائی» به‌سوی مقابله با حکمرانی جهانی با هدایت آمریکا رفته است. در سال‌های اخیر نیز تلاش برای جایگزینی روبل به‌جای دلار در مبادله‌های بین‌المللی را می‌توان یکی دیگر از اقدام‌های روسیه در زمینه اصلاح حکمرانی جهانی بیان کرد. در واقع، روسیه نمی‌خواهد ساختار حکمرانی اقتصادی را برهم بزند، بلکه بیشتر به دنبال اصلاح ساختاری و اصلاح رویه‌های حاکم بر آن و نه تغییر آن است. زیرا اعتقاد دارد اصلاح شیوه می‌تواند به نقش چشمگیر روسیه در نظام بین‌الملل و تقویت

1. The Eurasian Development Bank (EDB)

2. The Eurasec Anti-Crisis Fund (ACF)

قدرت آن کمک کند (Shirkhani and Chitsaz, 2020: 57-83). در واقع، اصلاح معماری اقتصادی جهانی را می‌توان قانون نرم دانست. در این زمینه، روسیه می‌کوشد تا رژیم اقتصادی و مالی جدیدی شکل دهد که متناسب با اقتصاد جهانی معاصر باشد و بتواند تصورات و ایده‌های روسیه را نیز در برگیرد و پوشش دهد.

حکمرانی امنیتی

تیین سازوکارهای تأمین امنیت بین‌المللی از زمان جنگ جهانی دوم و پس از جنگ سرد، از مهم‌ترین نیروهای محرک در روابط بین‌الملل بوده است. گسترش حکمرانی امنیت جهانی تا حد زیادی با کمک‌ها، محدودیت‌ها و عملکرد سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای به‌عنوان تأمین‌کنندگان امنیت، علاوه بر بازیگران دولتی جهت‌گیری شده است (Dominguez, 2018: 8). روسیه برای تبدیل شدن به بازیگری مهم در حکمرانی امنیتی جهانی و منطقه‌ای، ظرفیت خود را افزایش داده است و برای تأمین کالاهای امنیتی جهانی به‌ویژه در مواردی که ناتو و اتحادیه اروپا، تهدیدی برای این کشور ایجاد می‌کنند. در برنامه حکمرانی امنیت جهانی روسیه، سازمان‌های منطقه‌ای به‌عنوان تأمین‌کنندگان امنیت، نقش بسیار مهمی دارند. همچنین یکی دیگر از ابعاد حکمرانی امنیت روسیه، مقابله با هژمونی جهانی آمریکا و بازنگری در زمینه تسلیحات و امنیت هسته‌ای است. مشکلات روسیه با غرب و اقدام‌های آن برای نادیده‌گرفتن این کشور، تلاش مقام‌های روس در زمینه سازوکارهای جدید امنیت هسته‌ای و ایجاد ترتیبات جدید در زمینه حکمرانی امنیتی هسته‌ای را افزایش داده است (Kaczmarek, 2020: 102).

روس‌ها در خاورمیانه و خلیج فارس، با انتقاد از سیاست‌های آمریکا، بر ضرورت نظم جدید امنیتی با مشارکت قدرت‌های منطقه‌ای و میانی تأکید دارند. در واقع، آن‌ها در سال‌های اخیر با ورود خود به خاورمیانه و به‌ویژه بحران سوریه، می‌خواهند روندها، موازنه‌ها و ترتیبات سیاسی، اقتصادی و امنیتی جدیدی بدون آمریکا ایجاد کنند. بر این اساس، این ذهنیت را به هنجاری تبدیل کنند که مدیریت هژمونیک آمریکا در خاورمیانه در موضوع حکومت‌مداری جهانی بیش از این کاربرد ندارد (Noori, 2020: 77-108).

یکی از مهم‌ترین موضوع‌ها در حکمرانی امنیتی روسی، تأکید بر نقش ویژه شورای امنیت سازمان ملل متحد در استفاده از زور است. نخبگان سیاست خارجی روسیه معتقدند که هرگونه اقدام در عرصه بین‌المللی و هرگونه کاربرد زور باید براساس منشور ملل متحد صورت گیرد. مسکو براساس ادعاهای پوتین، تأکید می‌کند در مبارزه ژئوپلیتیکی که میان غرب و روسیه شکل گرفته است، هرگونه تفسیر جدید در قوانین باید شفاف، روشن و یکنواخت باشد و انجام این کار هم به عهده شورای امنیت است. در این زمینه، پوتین در سپتامبر ۲۰۱۵، در مورد تضعیف مشروعیت سازمان ملل هشدار دارد و اعلام کرد، این امر ممکن است به فروپاشی کل

معماری سازمان‌های بین‌المللی منجر شود که در آن هیچ قانونی جز حاکمیت زور باقی نخواهد ماند (Allison, 2017: 524). برای روسیه، شورای امنیت به‌واسطه موقعیت‌هایی که در آن دارد، می‌تواند اهرم و سازوکار اصلی اعمال قدرت و شناسایی بین‌المللی موقعیت مسکو به حساب آید. از این رو، تلاش‌های غرب برای مداخله در دیگر کشورها که با زیرپا گذاشتن اصل حاکمیت کشورها صورت می‌گیرد را نمی‌پسندد و با آن مقابله می‌کند. در مورد فضا، مقام‌های روس پیوسته بر خلع سلاح و ممنوعیت نظامی کردن فضا تأکید می‌کنند. در زمینه کنترل تسلیحات نیز، روس‌ها تصمیم گرفته‌اند به همراه چین مسیرهای جداگانه‌ای را دنبال کنند. این دو کشور در سال‌های اخیر، کمتر به حفظ و کنترل تسلیحات علاقه نشان داده‌اند. روسیه با توجه به مشکلات به‌وجودآمده میان خود با غرب، سرانجام از پیمان نیروهای متعارف در اروپا خارج شد.

نتیجه

در این نوشتار این موضوع را دنبال کردیم که حکمرانی جهانی چیست؟ اصول و سازوکارهایی که روسیه بر مبنای آن حکمرانی جهانی و ادراه امور بین‌المللی را تعریف می‌کند، کدامند؟ در پاسخ گفتیم که از میان تعریف‌های متعددی که برای حکمرانی جهانی وجود دارد، شایع‌ترین تعریف، حکمرانی به معنای اداره امور جهانی و به‌مثابه جهان‌بینی است که به دنبال فهم ما از تغییرات به‌وجودآمده در عرصه روابط و سیاست بین‌الملل است. همچنین این مفهوم بر این نکته تأکید دارد که قدرت‌های بزرگ چگونه باید با مشکلات و مناقشه‌های عرصه جهانی و منطقه‌ای برخورد کنند. بر مبنای نگرش واقع‌گرایی در روابط بین‌الملل، روسیه با توجه به حاکم‌بودن اصل واقع‌گرایی و بازی ژئوپلیتیکی در سیاست و روابط خارجی خود، بر سازوکار توازن قوا، نظام چندقطبی و رد نظام تک‌قطبی و هژمونی آمریکا در نظام بین‌الملل تأکید می‌کند.

از دیدگاه لیبرالی، روسیه حکمرانی جهانی را طرحی می‌بیند که در پی آن، غرب و به‌ویژه ایالات متحد آمریکا، به دنبال گسترش و تحمیل ارزش‌های لیبرال است. مقام‌های کرملین معتقدند که غرب در پوشش این مفهوم، به دنبال تحمیل ارزش‌ها و هنجارهای مورد نظر خود و ایجاد نوعی نظام دموکراسی مطابق مدل غربی به سراسر جهان است. از این دیدگاه ضمن مخالفت با این نوع نظم، بر چندجانبه‌گرایی و احترام به حاکمیت کشورها تأکید می‌کنند. از دیدگاه سازه‌نگاری، برداشت روسیه از حکمرانی جهانی مبتنی است بر اینکه به هنجارها و قواعدی چون حقوق بین‌الملل و حاکمیت و استغالیایی باید توجه کرد. برای این هدف، به مخالفت با ایده «مسئولیت حمایت» برآمده است که ابزار غرب برای دخالت در کشورهای

دیگر برآورد می‌شود. از این‌رو، روسیه که پس از جنگ سرد، پذیرش خود به‌عنوان قدرتی بزرگ، شریک برابر با غرب، دخالت‌نکردن در امور داخلی کشورها، امنیت و حفظ منافع خود در منطقه‌ی خارج نزدیک را در اولویت خود قرار داده است؛ این‌ها را عناصر سازنده‌ی نظم خود تعریف می‌کند و پس از بحران اوکراین، به‌طور جدی‌تری خواستار بازنگری در قواعد و اصول حاکم بر حکمرانی جهانی است.

مقام‌های کرملین که پس از جنگ سرد همواره در بسیاری از موضوع‌ها و مسائل با غرب کنار آمده و همراهی زیادی با آن‌ها داشته‌اند، پس از بحران اوکراین با تکیه بر ابزارهایی چون انرژی، قدرت نظامی و کنش‌گرایی دیپلماتیک، بازنگری در برخی از اصول و قواعد حاکم بر نظام بین‌الملل را دنبال می‌کنند. این موضوع با تلاش این کشور در راستای منطقه‌سازی و منطقه‌گرایی به‌وسیله‌ی نهادهایی چون سازمان همکاری‌های شانگهای، تأسیس پیمان امنیت جمعی، اتحادیه‌ی اوراسیائی و بریکس نمود بیشتری به خود گرفته است. از سویی، روسیه با ایده‌ی «حاکمیت مستقل» به‌جای «حاکمیت مشروط» غرب، تأکید بر نقش محوری سازمان ملل متحد در حل و فصل بحران‌ها و مشکلات بین‌المللی و منطقه‌ای، تأکید بر قواعد حقوق بین‌الملل، عدالت و مانند این‌ها به مقابله با حکمرانی غرب برآمده است. این اصول هرچند سازوکارها و مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده‌ی روسیه نسبت به حکمرانی جهانی را نشان می‌دهد، تناقض‌هایی نیز دارد. روسیه بر این امور در عرصه‌ی جهانی تأکید دارد، اما در امور منطقه‌ای حکمرانی این کشور با یک‌جانبه‌گرایی و نظم هژمونیک مشخص شده است. روسیه که باور دارد در عرصه‌ی منطقه‌ای نظم منطقه‌ای را دولت غالب تعیین و مشخص می‌کند، با توجه به اهمیت حیاتی مناطق خارج نزدیک برای منافع خود، بر این نوع از حکمرانی تأکید می‌کند.

References

- Allison, Roy (2013), **Russia, the West and Military Intervention** (Oxford: Oxford University Press).
- Allison, Roy (2017), "Russia and the Post-2014 International Legal Order: Revisionism and Realpolitik", **International Affairs**, Vol. 93, No. 3, doi.org/10.1093/ia/iix061
- Bahrami, Siamak (2015), A Critical Study On Global Governing, The Western Governing or Non-Polar Global System", [in Persian], **Journal of Political and International Approaches**, No. 41, 36-69.
- Castells, M. (2005), "Global Governance and Global Politics", **PS: Political Science and Politics**, V38 (1), 9-16, doi.10.1017/s1049096505055678.
- Clunan, Ann. L. (2018), "Russia and Liberal World Order", **Ethics & International Affairs**, 32, No.1, pp.45-59, doi:10.1017/so892679418000096.

- Commission on Global Governance (1995). **Our Global neighbourhood: The Report of the Commission on Global Governance**, Oxford, New York: Oxford University Press.
- Cox, Robert W. (1997), "An Alternative Approach to Multilateralism for the Twenty-First Century", **Global Governance**, Vol. 3, No. 1 (Jan-Apr), pp.103-116, <https://www.jstor.org/stable/27800157>.
- Dingwerth, Klaus and Pattberg, Philipp (2006), "Global Governance as A Perspective on World Politics", **Global Governance**, 12, April, doi.10.1163/19426720-01202006.
- Dominguez, Roberto and Rafael Velazquez Flores (2018). "Global Governance", Online Publication Date, doi.org/10.1093/acrefore/9780190846626.013.508.
- Ginsburg, Tom (2020). "How Authoritarians Use International Law", **American Journal of Democracy**, Vol. 31, No. 4, pp.1-40, doi.10.1017/ajil.2020.3.
- Götz, Elias, Merlen, Camille-Renaud (2019), "Russia and The Question of World Order", **European Politics and Society**, Vol. 20, No. 2, pp.133-153, doi.org/10.1080/23745118.2018.1545181.
- Grant, Charles (2012), **Russia, China and Global Governance**, Published by the Center for European Reforms (EER), 14 Great College Street, London, SW1P 3PX, available on: https://www.carnegieendowment.org/files/Grant_CER_Eng.pdf
- Karaganov, Sergei A., Suslov, Dmitry V., Makarov, Igor A. (2020). "Protecting Peace, Earth, and Freedom of Choice for All Countries, New Ideas for Russia's Foreign Policy", eng.globalaffairs.ru/wp-content/uploads/2020/05/protecting_report_2020.pdf
- Karaganov, Sergei A., Suslov, Dmitry V. (2019), "The New Understanding and Ways to Strengthen Multilateral Strategic Stability", eng.globalaffairs.ru/wp-content/uploads/2020/04/report_strategic-stability.pdf
- Kharkevich, M. V. (2017), "The Critical Experience of Russia in Global Governance", **Russian Politics & Law**, Vol. 54, Nos. 5-6, 461-476, doi:10.1080/10611940.2016.1296307.
- Kaczmarek, Marcin (2020). "Russia and China in Global Governance", in Emel Par; ar Dal and Imre Ersen, **Russia in the Changing International System**, www.researchGate.net/publication/335430976, doi.10.1007/978-3-030-21832-4.
- Kobayashi, Kazushige (2017a). "Whose Global Governance? Explaining the Evolution of Russia's Approach to Global Governance", 1945-2017", **Rising Power Quarterly**, Vol. 2, No. 1, pp. 183-209.
- Koolaye, Elaheh and Soltaninejad, Mohammad (2017). "The Causes and Motivations of the Russian Military Operation in Syria", **Strategic Studies Quarterly**, Vol. 19, No. 73, Winter, pp. 110-136. [in Persian].

- Krickovic, Anderj (2015), "All Politics Is Regional: Emerging Powers and the Regionalization of Global Governance", **Global Governance**, Vol. 21, 577. doi.10.1163/19426720-02104005.
- Lamont, Christopher K (2014), **Research Methods in International Relations**, Sage Publications Ltd, Tranlated by Alireza Tayeb, Tehran: Chapaksh Publications [in Persian].
- Madhur, S. (2012), "Asias Role in Twenty-First-Century Global Economic Governance", **International Affairs**, Vol. 88, No. 4, pp. 817-833.
- Miller, C. A. (2007). "Democratization, International Knowledge, Institutions, and Global Governance", **Governance: An International Journal of Policy, Administration, and Institutions**, Vol. 20, No. 2, pp. 325-357, doi.org/10.1111/j.1468-0491.2007.00359.x.
- Miskimmon, Alister and Ben O'Loughlin (2017), "Russias Narratives of Global order: Great Power Legacies in a Polycentric World", **Politics and Governance**, Vol. 5, No. 3, pp. 111-150, doi.org/10.17645/pag.v5i3.1017.
- Noori, Alireza (2019), "Iran, Russia and Eurasian Integration, Benefits of Active Regionalism", **Central Eurasia Studies**, Vol. 12, No. 1, Winter and Spring, pp. 235-252 [in Persian]. doi/10,22059/JCEP.2019.256084.449759.
- Noori, Alireza (2020), "The Challenge to Hegmonic Order, Stability and Balance in the Middle East: Opportunities for Iran and Russia", **Political and International Approaches**, Vol. 11, No. 4, Autumn, pp. 77-108 [in Persian]. doi:10.29252/PIAJ.2020.99962.
- Putin (2012), "Russia and the Changing World", **RT News**, February 27.
- Radin, Andrew & Reach, Clint (2017), **Russian Views of the International Order**, www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_report/RR1800/RR1826/RAND_RR1826.pdf.
- Rosenau, James and Ernst-Otto Czempiel (eds), (1992), **Governance Without Government: Order and Change in World Politics**, Cambridge: Cambridge University Press, doi.10.1017/CBO9780511521775.003.
- Rosenau, James (1995), "Governance in the Twenty-Frist Century", **Global Governance**, Vol. 10, No. 1, Winter, pp. 13-43, doi.10.10557/9780230245310.
- Patrick, S. M., and Bennett, I. (2014), "Learning to Compartmentalize: How to Prevent Big Power Frictions from Becoming Major Global Headaches", <https://www.cfr.org/blog/learning-compartmentalize-how-prevent-big-power-frictions-becoming-major-global-headaches>, 4 June
- Remler, Philip (2020), "Russia at the United Nations: Law, Soverginty, and Legitimacy", January 2021, **Carnegi Endowment for International Peace**, www.carnegiendowment.org/files/Remler_UN_final.pdf
- Rittberger, V. (2002), **Global Governance and the United Nations System**, New York, NY: United Nations University.

- Shirazi, Habibollah, Behbudinejad, Ghodratollah (2016), "Putins Change of Approach in New Russian Foreign Policy", **Central Eurasia Studies**, Winter and Spring, pp.1-17 [in Persian].doi.10.22059/JCEP.2016.58571.
- Simbar, Reza, Sotoudeh, Ali Asqhar, Esmaili, Ali (2016). "A Review of Russian Strategy towards the Crisis in Syria, 2011-2014", **Central Eurasia Studies**, Vol. 9, No. 2, Summer and Autumn, pp. 309-324. [in Persian]. doi.10.22059/JCEP.2016.60544.
- Sentkov, Aglaya & Marc Lanteigne (2015), "The Loud Dissenter and its Cautious Partner-Russia, China, Global Governance and Humanitarian Intervention", **International Relations of the Asia-pacific**, Vol. 15, No.1, pp. 113-146, doi:10.1093/ irao/lcu018.
- Shirkhani, Mohammad Ali, Chitsaz, Mohsen (2020), "Russia, Brics and Influencing the Straucture of the International System", **Central Asia and the Caucasus Studies**, Vol. 26, No. 111, Winter, 57-83 [in Persian].
- Thakur, R., Van Langenhove, L. (2006). "Enhancing Global Governance Through Regional Integration", **Global Governance**, Vol. 12, No. 3, pp. 233-240, doi.10.2307/27800615
- Weiss, Thomas G. (2013), **Global Governance: Why? What? Whither?** Cambridge, UK: Polity Press.
- Weiss, Thomas G. and Wilkinson R. (2014), "Rethinking Global Governance? Complexity, Authority, Power, Change", **International Studies Quarterly**, Vol. 58, No. 1, pp. 207-215, doi.10.1111/isqu.12082.